

สภาพทั่วไปของการปลูกส้มโอในจังหวัดนครปฐม

สภาพทั่วไปของจังหวัดนครปฐม

1. สภาพทางภูมิศาสตร์¹

จังหวัดนครปฐมตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ลงมาทางใต้ตามถนนเพชรเกษม 56 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 2,185 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,361,475 ไร่ เดิมมีชื่อว่า "เมืองนครชัยศรี" ต่อมาทางราชการได้ประกาศตั้งให้เป็น "จังหวัดนครปฐม" เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2456

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มไม่มีภูเขา ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำท่าจีน หรือแม่น้ำนครชัยศรี โดยทางตอนเหนือของอำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม เป็นที่ดอนพื้นดินแห้งแล้ง ต้องใช้น้ำจากคลองชลประทาน มีการทำนาได้บ้างแห่ง ส่วนใหญ่เป็นการทำไร่อ้อย เนื่องจากเกือบทั้งหมดมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำการเกษตรกรรมเป็นอย่างยิ่ง มีเพียงบางแห่งเท่านั้นที่สภาพดินมีคุณสมบัติเป็นกรดหรือเป็นเกลือ ซึ่งไม่เหมาะในการทำเกษตรกรรม จากเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 2,185 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,361,475 ไร่ เกษตรกรใช้พื้นที่ดังกล่าวทำนาประมาณ 916,000 ไร่ หรือประมาณ 67% ไร่ทำไร่ประมาณ 247,000 ไร่ หรือประมาณ 18% พื้นที่ที่เหลืออีกประมาณ 15% เป็นสวนที่อยู่อาศัย และที่สาธารณะอื่น ๆ

2. อาณาเขต

จังหวัดนครปฐม มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอลำลูกกา จังหวัดลพบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกระทุ่มแบน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร และ

อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอไทรน้อย อำเภอบางไทร อำเภอบางกรวย
จังหวัดนนทบุรี และเขตตลิ่งชัน เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และ
อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี (รูปที่ 3.1)

3. ฤดูกาล จังหวัดนครปฐมมี 3 ฤดูเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลางดังนี้
  - ฤดูร้อน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม
  - ฤดูฝน ระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน
  - ฤดูหนาว ระหว่างเดือนตุลาคม-มกราคม

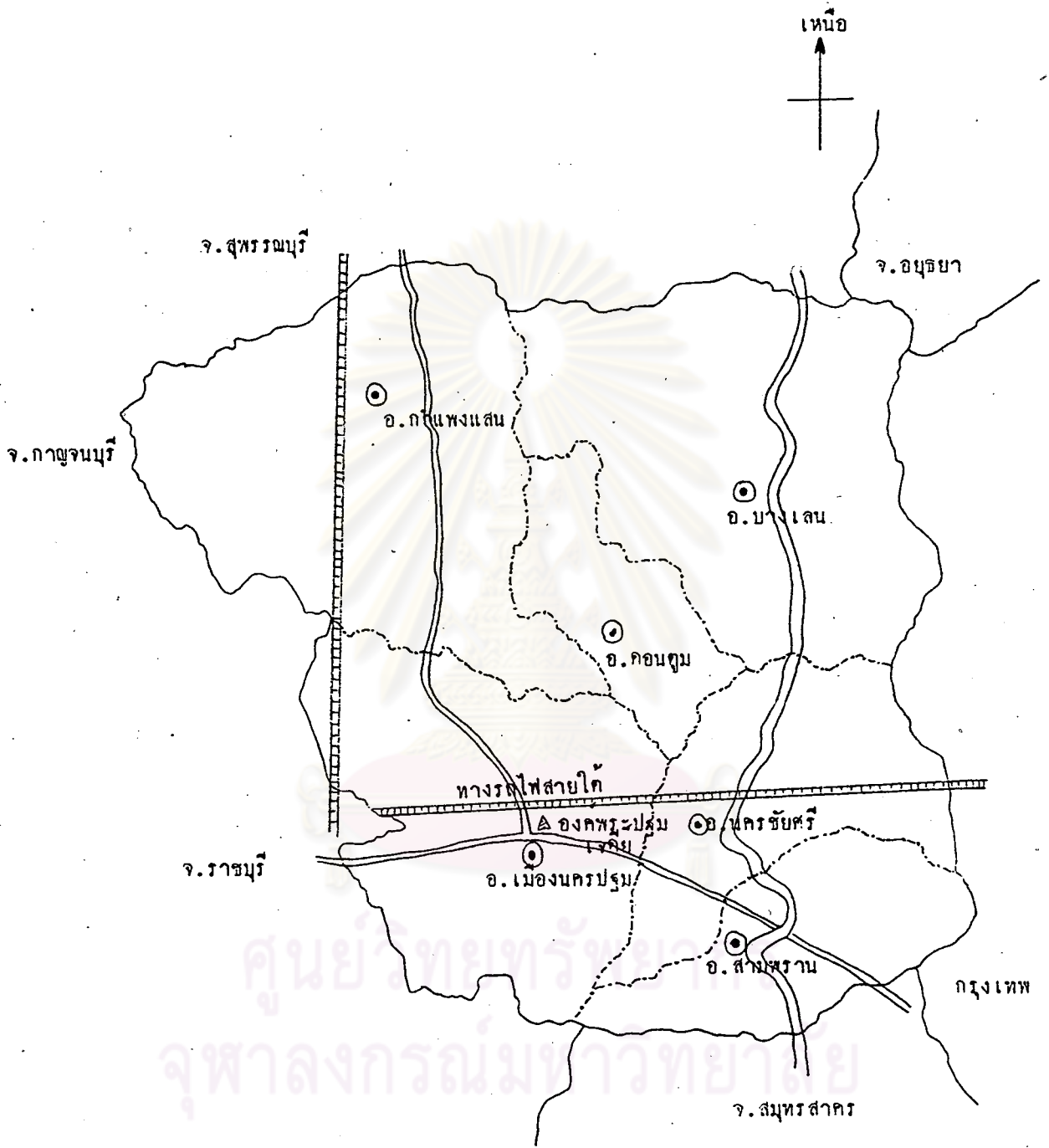
4. แม่น้ำสำคัญ จังหวัดนครปฐมมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านพื้นที่ของจังหวัดในเขต
อำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี อำเภอลำพราหมณ์ ซึ่งช่วยในการเพาะปลูกได้เป็นอย่างดีใน
เขตอำเภอดังกล่าว แม่น้ำท่าจีนนี้มีความยาวทั้งสิ้น 86 กิโลเมตร ไหลลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัด
สมุทรสาคร ส่วนที่ไหลผ่านในเขตจังหวัดนครปฐมมีความยาวทั้งสิ้น 44 กิโลเมตร นอกจากนี้
ยังมีคลองที่แยกออกมาจากแม่น้ำท่าจีนที่สำคัญ คือ คลองบางเลน คลองพระพิมล คลองบางหลวง
คลองโยง คลองมหาสวัสดิ์ คลองจินดา คลองยางกระทุง และคลองอ้อมใหญ่

5. การปกครอง จังหวัดนครปฐมแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 99
ตำบล และ 785 หมู่บ้าน โดยเขตการปกครองในจังหวัดนครปฐมปี พ.ศ. 2526 ได้แสดงไว้
ในตารางที่ 3.1

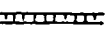
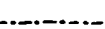

ตารางที่ 3.1 เขตการปกครองเป็นรายอำเภอในจังหวัดนครปฐม ประจำปี 2526

อำเภอ	พื้นที่(ตารางกิโลเมตร)	จำนวนตำบล	จำนวนหมู่บ้าน
เมืองนครปฐม	402	25	198
นครชัยศรี	325	27	121
ลำพราหมณ์	240	16	122
บางเลน	771	15	169
กำแพงแสน	282	9	120
ดอนตูม	165	7	55
รวม	2,185	99	785

ที่มา : กองการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง

รูปที่ 3.1 แผนที่จังหวัดนครปฐม

- ทางรถไฟ
- เส้นแบ่งเขตอำเภอ
- แม่น้ำ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม, "ข้อมูลการตลาดจังหวัดนครปฐม"

พ.ศ.2525 (อัตล้าเนา)

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งพื้นที่เป็นเขตการปกครองตามหลักการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น คือ มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง และสุขาภิบาล 13 แห่ง

ประชากรในจังหวัดนครปฐมมีทั้งสิ้น 585,931 คน เป็นชาย 288,838 คน เป็นหญิง 297,093 คน มีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ยประมาณ 268.16 คน/ตารางกิโลเมตร พื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่นโดยทั่วไป คือ พื้นที่ตอนกลางของจังหวัด พื้นที่ราบทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือ และทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งได้แก่เขตท้องที่อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอลำพราหมณ์ อำเภอกำแพงแสน และอำเภอนครชัยศรี จำนวนประชากรในจังหวัดนครปฐม ประจำปี 2526 ได้แสดงไว้แล้วในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรเป็นรายอำเภอในจังหวัดนครปฐม ประจำปี 2526

อำเภอ	จำนวนบ้าน	จำนวนประชากร			ความหนาแน่น (เฉลี่ย) คน/ตร.กม.
		ชาย	หญิง	รวม	
เมืองนครปฐม	33,562	101,210	103,760	204,970	509.88
นครชัยศรี	13,304	43,423	45,734	89,157	274.33
ลำพราหมณ์	14,079	43,941	45,407	89,348	372.28
บางเลน	11,094	36,448	36,411	72,859	94.50
กำแพงแสน	12,597	46,300	47,486	93,786	332.57
ดอนตูม	4,938	17,516	18,295	35,811	217.04
รวม	89,574	288,838	297,093	585,931	268.16

ที่มา : กองทะเบียน และบัตรประชาชน กรมการปกครอง

6. การเกษตรกรรม

อาชีพที่สำคัญทางด้านเกษตรของประชาชนในจังหวัดนครปฐม ได้แก่

ก. การกสิกรรม ได้แก่

1.1 การทำนา จังหวัดนครปฐมมีการทำนาปีละ 2 ครั้ง คือ การปลูกข้าวนาปี และข้าวนาปรัง โดยข้าวนาปีจะเริ่มไถหว่านปักดำตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม แล้วเก็บ

เที่ยวเสรีลีน ประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ และข้าวนาปรังเริ่มไถหว่านและปักดำตั้งแต่เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ และเก็บเกี่ยวประมาณเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ข้าวทั้งสองชนิดนี้ทำรายได้ให้จังหวัดมากที่สุด

1.2 การทำไร่ การทำไร่ที่สำคัญของจังหวัดคือการทำไร่อ้อย อ้อยที่ปลูกส่วนใหญ่ปลูกเพื่อใช้ในการผลิตน้ำตาลทราย อ้อยที่ปลูกเพื่อใช้รับประทานมีปลูกบ้างแต่ไม่มากนัก อ้อยที่นำน้ำตาลมีปลูกมากที่อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอเมืองนครปฐม และอำเภอบางเลน ตามลำดับ และนับได้ว่าอ้อยสามารถทำรายได้ให้แก่จังหวัดได้มากกว่ารองจากข้าว นอกจากนี้ยังมีการทำไร่พริก มันเทศ และถั่วลิสง เป็นต้น

1.3 การทำสวน มีการทำสวนเพาะปลูกผัก ผลไม้ เป็นจำนวนมาก ซึ่งนอกจากจะใช้บริโภคภายในจังหวัดเองแล้ว ยังได้มีการส่งไปจำหน่ายยังจังหวัดใกล้เคียงอีกด้วย พืชผลที่สำคัญ ได้แก่ ฝรั่ง มะพร้าว ลิ้นจี่ ฝรั่งพันธุ์ยักษ์ กล้วยต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนพืชผัก ได้แก่ มะเขือเทศ มะเขือต่าง ๆ ผักกาดเขียว ผักกาดขาว ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ฝรั่ง กล้วย เป็นต้น

1.4 การเลี้ยงสัตว์ จังหวัดนครปฐมนับว่าเป็นจังหวัดที่มีการเลี้ยงสัตว์มาก จังหวัดหนึ่งในประเทศไทยและเป็นอาชีพดั้งเดิม โดยเฉพาะสุกรมีการเลี้ยงมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ ส่วนอำเภอที่มีการเลี้ยงสุกรมาก ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอลำพราหมณ์ อำเภอนครชัยศรี อำเภอกำแพงแสน และอำเภอบางเลน นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงไก่ อำเภอที่มีการเลี้ยงไก่มาก ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอนครชัยศรี นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงห่าน ซึ่งสัตว์เลี้ยงดังกล่าวก็สามารถทำรายได้ให้แก่จังหวัดนครปฐมมากเช่นกัน

1.5 การประมง จังหวัดนครปฐม มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านและมีลำคลองหลายสายในจังหวัด ดังนั้นประชาชนจึงมีอาชีพจับปลาและสัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงปลาบ่อ ซึ่งได้แก่ การเลี้ยงปลาดุก และปลาช่อนเป็นส่วนใหญ่ และยังมีเลี้ยงกุ้งก้ามกรามในบ่ออีกด้วย

จากอาชีพทางด้านกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น จะพบว่าพืช เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และอ้อยที่ใช้ทำน้ำตาล ส่วนผลไม้และไม้ยืนต้นที่สำคัญ ๆ ของจังหวัดได้แก่ ฝรั่ง มะม่วง ลิ้นจี่ ลิ้นจี่เขียวหวาน กล้วยน้ำว้า มะพร้าว ทางด้านการเลี้ยงสัตว์พบว่า สัตว์เลี้ยงที่มีบทบาทต่อเศรษฐกิจของจังหวัด คือ สุกร และโค ซึ่งทางสำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม ได้ประมาณปริมาณผลผลิตต่อไร่ และมูลค่าของผลไม้ จำนวนและมูลค่าของสัตว์เลี้ยงไว้ ซึ่งได้แสดงไว้ในตารางที่ 3.3 3.4 3.5 และ 3.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.3 ผลผลิตไม้ผลและไม้ยืนต้น จังหวัดนครปฐม ประจำปี 2524/2525-2525/2526

ชนิด	เนื้อที่เพาะปลูก/ไร่		ผลผลิตรวมคิดเป็นมูลค่า (บาท)	
	ปี 2524/2525	ปี 2525/2526	ปี 2524/2525	ปี 2525/2526
1. มะพร้าว	22,728	23,032	64,054,800	34,548,000
2. ส้มเขียวหวาน	3,671	3,767	64,054,800	59,447,500
3. ส้มเกลี้ยง	-	12	-	36,000
4. ส้มโอ	6,536	7,114	83,100,150	64,026,000
5. ส้มตราบ	2,971	2,975	43,995,000	41,650,000
6. มะม่วง	19,984	20,029	232,320,000	100,145,000
7. ละมุด	4,877	4,690	35,032,000	46,900,000
8. ฝรั่ง	3,622	1,901	23,604,000	11,405,000
9. น้อยหน่า	931	344	7,371,000	3,612,000
10. ขนุน	633	633	5,250,000	4,557,600
11. มะขาม	1,653	1,384	19,584,000	11,072,000
12. ชมพู่	5,343	5,360	42,648,000	19,296,000
13. กระท้อน	-	20	-	4,000
14. มะนาว	2,213	983	41,740,000	1,228,750
15. กล้วยน้ำว้า	17,690	16,930	72,994,500	50,790,000
16. กล้วยหอม	9,980	6,347	49,325,000	28,561,500
17. กล้วยไข่	2,846	110	12,971,340	323,400
18. องุ่น	4,431	4,660	110,775,000	174,750,000
19. ทุเรียน	-	10	-	32,000
20. เงาะ	-	6	-	ยังไม่ให้ผลผลิต
21. ทุเรียน	264	10	1,926,000	ยังไม่ให้ผลผลิต
รวม	110,373	100,317	910,745,590	652,384,750

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 3.4 ผลผลิตพืชไร่และพืชผักจังหวัดนครปฐม ประจำปี 2524/2525-2525/2526

ชนิด	เนื้อที่เพาะปลูก/ไร่		ผลผลิตรวมคิดเป็นมูลค่า (บาท)	
	ปี 2524/2525	ปี 2525/2526	ปี 2524/2525	ปี 2525/2526
1. พริกใหญ่	3,495	2,164	10,977,750	10,850,000
2. พริกเล็ก	4,046	5,035	15,094,640	24,148,800
3. ผักกาดหัว	57	210	342,000	1,260,000
4. กระเทียม	560	2,350	4,245,000	28,200,000
5. มะเขือเทศ	2,846	1,018	85,380,000	15,552,000
6. ถั่วลิสงเตา	450	450	1,005,750	900,000
7. กระหล่ำปลี	2,420	417	18,150,000	3,127,000
8. หัวหอมเล็ก	1,397	1,306	12,573,000	14,366,000
9. แดงร้าน	145	157	543,750	912,000
10. ถั่วฝักยาว	2,129	2,044	18,673,600	18,351,000
11. แดงกวา	13,250	4,700	121,635,000	35,250,000
12. บวบ	820	363	4,015,000	1,742,000
13. มะระ	380	345	1,824,000	1,863,000
14. ผักบุ้ง	576	250	1,297,500	600,000
15. ผักกาดขาว	2,553	870	22,338,750	5,220,000
16. ผักคะน้า	1,055	827	6,688,000	3,717,350
17. ผักกาดเขียววางตุ้ง	437	700	1,544,400	2,520,000
18. ผักกาดเขียวปลี	2,597	2,734	8,133,000	16,404,000
19. มันแกว	610	267	3,660,000	1,201,000
20. เผือก	5,328	750	63,936,000	9,375,000
21. ฟักเขียว	588	329	3,528,000	987,000
22. ฟักทอง	163	175	1,711,500	875,000
23. ผักกาดหอม	-	20	-	30,000
24. ผักฮี้	6,500	670	27,300,000	1,340,000
25. ชিং	85	12	1,062,500	24,148,000
รวม	52,487	28,163	435,659,140	222,939,150

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 3.5 ผลผลิตพืชไร่ ภาครัฐกิจจังหวัดนครปฐม ประจำปี 2524/2525-2525/2526

ชนิด	เนื้อที่เพาะปลูก/ไร่		ผลผลิตรวมคิดเป็นมูลค่า (บาท)	
	ปี 2524/2525	ปี 2525/2526	ปี 2524/2525	ปี 2525/2526
1. ข้าวนาปี	420,338	453,496	814,616,200	822,216,000
2. ข้าวนาปรัง	425,179	412,672	772,720,000	814,784,320
3. ข้าวโพดหวาน	12,928	640	116,352,000	3,840,000
4. มันเทศ	6,803	4,615	27,212,000	35,074,000
5. ถั่วลิสง	357	135	428,400	259,200
6. ถั่วเขียว	264	46	411,840	77,280
7. อ้อยน้ำตาล	190,912	210,805	1,030,924,800	715,382,800
รวม	1,056,781	1,082,409	2,762,665,240	2,391,633,600

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 3.6 จำนวนสัตว์เลี้ยงในจังหวัดนครปฐม ประจำปี 2525

ลำดับที่	ชนิด	จำนวนสัตว์เลี้ยง (ตัว)	มูลค่า (บาท)
1.	ช้าง	6	300,000
2.	ม้า	587	1,761,000
3.	โค	29,990	134,955,000
4.	กระบือ	3,553	17,765,000
5.	แกะ	4,256	5,107,200
6.	แพะ	347	416,400
7.	สุกร	393,867	945,280,800
8.	เป็ด	700,221	21,006,630
9.	ไก่	1,275,710	31,892,750
10.	ห่าน	50,587	4,552,830
	รวม	2,459,124	1,163,037,810

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

แหล่งเพาะปลูกส้มโอในจังหวัดนครปฐม

ส้มโอเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของจังหวัดนครปฐม มีการเพาะปลูกอยู่ทั่วไปตามอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน อำเภอบางเลนและอำเภอกำแพงแสน

เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตของส้มโอในจังหวัดนครปฐม

เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตของส้มโอรวมทั้งจังหวัดในปีเพาะปลูก 2525/2526 (1 พฤษภาคม 2525-30 เมษายน 2526) ซึ่งได้จากสำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม¹ มีจำนวน 7,114 ไร่ ได้ผลผลิตทั้งสิ้น 3,550 ผล/ไร่ คิดเป็นมูลค่า 98,932,600 บาท ทั้งนี้ได้แยกปริมาณผลผลิต และมูลค่าของส้มโอที่ได้ออกเป็นรายอำเภอ ดังนี้

อำเภอ	เนื้อที่เพาะปลูกทั้งหมด เนื้อที่ที่ให้ผลผลิตแล้ว ผลผลิต/ไร่			มูลค่า (บาท)
	(ไร่)	(ไร่)	(ผล)	
เมืองนครปฐม	48	13	700	109,200
กำแพงแสน	12	10	200	20,000
นครชัยศรี	1,014	730	1,200	13,140,000
บางเลน	198	190	500	665,000
สามพราน	<u>5,842</u>	<u>5,592</u>	<u>950</u>	<u>84,998,400</u>
รวม	<u>7,114</u>	<u>6,535</u>	<u>3,550</u>	<u>98,932,600</u>

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าอำเภอสามพรานเป็นแหล่งปลูกส้มโอที่ใหญ่ที่สุด โดยมีเนื้อที่เพาะปลูกถึง 5,842 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 82.12 ของเนื้อที่เพาะปลูกทั้งจังหวัด รองลงมาได้แก่อำเภอนครชัยศรี ซึ่งมีเนื้อที่เพาะปลูก 1,014 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.25 ของเนื้อที่เพาะปลูกทั้งจังหวัด อนึ่งเนื้อที่เพาะปลูกส้มโอของจังหวัดนครปฐมในระยะเวลา 4 ปีตั้งแต่ปีเพาะปลูก 2522/2523 ถึง 2525/2526 ได้แสดงไว้แล้วในตารางที่ 2.3 ของบทที่ 2

¹ สัมภาษณ์ พระศักดิ์ ศิริมา, หัวหน้าสำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม, 10 กรกฎาคม 2527

การตลาดของส้มโอในจังหวัดนครปฐม

1. วิธีการจำหน่าย

ชาวสวนส้มโอในจังหวัดนครปฐมจะจำหน่ายผลผลิตของตน โดยวิธีการจำหน่ายที่แตกต่างกันดังนี้

ก. พ่อค้าคนกลางภายในท้องถิ่นจะเข้าไปรับซื้อส้มโอถึงสวนโดยตรง ซึ่งวิธีนี้จะเป็นวิธีที่เกษตรกรใช้มากที่สุด โดยเก็บครึ่งหนึ่งของผลผลิตทั้งหมดที่เกษตรกรปลูกได้ เกษตรกรจะขายให้กับพ่อค้าคนกลางที่เข้าไปรับซื้อส้มโอถึงสวน ทั้งนี้เนื่องจากมีความสะดวกและชาวสวนไม่ต้องขนผลผลิตออกไปขายถึงตลาด

ข. เกษตรกรจะนำส้มโอไปขายให้กับพ่อค้าคนกลางในตลาด ซึ่งโดยปกติแล้วพ่อค้าคนกลางในตลาดส่วนใหญ่จะเป็นคนที่คุ้นเคยกันมาก่อน และเคยค้าขายร่วมกันมาก่อน

ค. เกษตรกรจะขายส้มโอให้กับพ่อค้าที่ส่งส้มโอออกนอกประเทศ

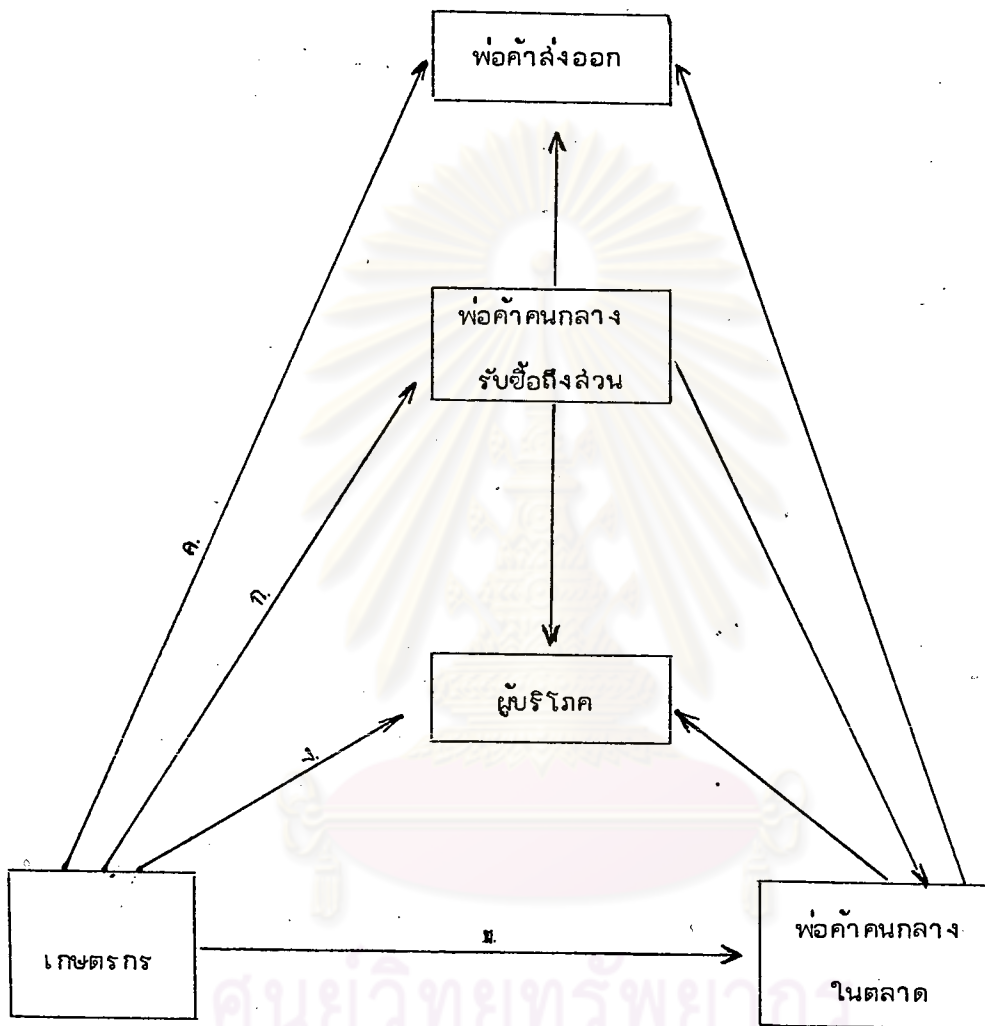
ง. เกษตรกรจะขายส้มโอให้กับผู้บริโภคโดยตรง โดยเกษตรกรอาจจะนำส้มโอมาจำหน่ายเองในตลาด หรืออาจจะจำหน่ายส้มโอให้กับผู้บริโภคที่มารับซื้อส้มโอถึงสวน แต่ก็มีจำนวนไม่มากนัก

ช่องทางในการจำหน่ายส้มโอของเกษตรกรในจังหวัดนครปฐมดังที่ได้กล่าวมาแล้วไว้ได้แสดงไว้ในแผนภูมิที่ 2

2. การกำหนดราคา

ราคาของส้มโอจะแตกต่างกันไปตามชนิด คุณภาพ และขนาดของผลส้มโอ นอกจากนี้ราคาของส้มโอก็ยังมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวไปตามฤดูกาล และระยะเวลาของการนำส้มโอออกสู่ตลาด แต่เนื่องจากส้มโอที่เกษตรกรผลิตได้ในจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่จะจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อส้มโอถึงสวน ดังนั้นพ่อค้าคนกลางจึงมีอิทธิพลมากในการกำหนดราคาของส้มโอ

ตารางที่ 3.7 ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในด้านราคาขายส่งของส้มโอแต่ละพันธุ์ที่กำหนดโดยพ่อค้าคนกลางที่เข้าไปรับซื้อส้มโอถึงสวน ในเขตอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ประจำปี 2527 จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ส้มโอที่มีขนาดเท่ากัน แต่พันธุ์หรือชนิดของส้มโอแตกต่างกันก็จะมีผลทำให้ราคาของส้มโอแตกต่างกันไปด้วย กล่าวคือส้มโอพันธุ์ยาวทองดีขนาด 16 นิ้วฟุตจะมีราคาขายส่งเฉลี่ยผลละ 22.83 บาท ส้มโอพันธุ์ยาวแบนขนาด 16

แผนภูมิที่ 2 ช่องทางการจำหน่ายส้มโอของเกษตรกรในอำเภอนครชัยศรี
และอำเภอลำพราหมณ์ จังหวัดนครปฐม

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, "รายงานผลการศึกษา วิจัย ผลไม้สดบางชนิด."

(กรุงเทพมหานคร : พฤษภาคม 2521)

นิ้วฟูตจะมีราคาขายส่งเฉลี่ยผลละ 15.97 บาท และส้มโอพันธุ์ขาวพวงขนาด 16 นิ้วฟูตจะมีราคาขายส่งเฉลี่ยผลละ 16.53 บาท จากการที่ราคาขายส่งของส้มโอทั้ง 3 พันธุ์ดังกล่าวต้องแตกต่างกันทั้ง ๆ ที่ขนาดของผลเท่ากันนั้นก็สืบเนื่องมาจากพันธุ์ของส้มโอ คุณภาพ และความนิยมในการบริโภคส้มโอของประชาชน โดยส้มโอพันธุ์ขาวทองดีเป็นส้มโอที่มีคุณภาพดีที่สุดในเปลือกบาง ปริมาณเนื้อส้มโอมากกว่า และมีรสชาตดีที่สุดในเชิงทำให้เป็นที่นิยมของผู้บริโภคมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ส้มโอพันธุ์ขาวพวง และขาวแป้นตามลำดับ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ส้มโอพันธุ์ขาวทองดีมีราคาขายส่งสูงที่สุด และส้มโอพันธุ์ขาวแป้นมีราคาขายส่งต่ำที่สุด

การกำหนดราคาของส้มโอแต่ละพันธุ์ นอกจากจะขึ้นอยู่กับพันธุ์ ขนาด และคุณภาพของส้มโอแล้ว ยังขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่นำส้มโอออกสู่ตลาดด้วย กล่าวคือในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์จะเป็นช่วงระยะเวลาที่ส้มโอแก่จัดมากที่สุด ทำให้มีการนำส้มโอออกสู่ตลาดมาก ดังนั้นราคาของส้มโอในช่วงนี้จึงมีราคาถูกกว่าส้มโอในช่วงระยะเวลาอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.7 ราคาขายส่งส้มโอของเกษตรกรที่ขายส้มโอให้กับพ่อค้าคนกลางที่เข้าไปรับซื้อ

ถึงส่วนในเขตอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ประจำปี 2527*

ราคา : ผล

พันธุ์ส้มโอ	สัปดาห์ที่	ราคาขายส่ง/ผล					ราคาเฉลี่ย/สัปดาห์	เฉลี่ย/เดือน
		ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.		
ขาวทองดี 16"	1	-	22.00	23.00	22.00	23.00	22.50	22.83
	2	-	25.00	23.00	23.00	23.00	23.50	
	3	21.00	24.00	-	23.00	23.00	22.75	
	4	21.00	22.00	23.00	23.00	23.00	22.40	
	5	-	23.00	-	-	-	23.00	
ขาวแป้น 16"	1	-	16.00	16.00	16.00	16.00	16.00	15.97
	2	-	16.00	15.00	16.00	16.00	15.75	
	3	16.00	16.00	-	16.00	18.00	16.50	
	4	16.00	15.00	14.00	17.00	16.00	15.60	
	5	-	16.00	-	-	-	16.00	
ขาวพวง 16"	1	-	-	16.00	18.00	16.00	16.67	16.53
	2	-	-	16.00	18.00	17.00	17.00	
	3	-	-	-	18.00	18.00	18.00	
	4	-	-	16.00	16.00	16.00	16.00	
	5	-	15.00	-	-	-	15.00	

ที่มา : กองระดับราคา กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

* ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่พ่อค้าคนกลางส่งให้แก่กองระดับราคา โดยเริ่มส่งข้อมูลให้แก่

กองระดับราคาตั้งแต่วันที่เดือนมิถุนายน 2527

